

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 26 април 2022 година, врз основа на примена жалба од заменик народен правобранител Илбер Руфати, ја донесе следната:

ОДЛУКА

ЖАЛБАТА СЕ ОТФРЛА КАКО НЕОСНОВАНА

Неделникот „Фокус“, со текстот насловен „Сомнителни вештачења и обвинителство со скрстени раце!“, не го прекршил Кодексот на новинарите на Македонија.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на 22 февруари 2022 година, заменик народниот правобранител за Кичево, Илбер Руфати, поднесе жалба, за претставка доставена до неговата канцеларија од Шпресим Реџеџи од с.Грешница, Кичево, за текстот со наслов „Сомнителни вештачења и обвинителство со скрстени раце!“, објавен на 10 февруари 2022 година во печатеното издание на неделникот „Фокус“ (www.fokus.mk).

Во жалбата се наведува дека во спорната содржина ги има следниве прекршувања: Нарушување на личниот и семејниот углед и интегритет, неточни и непроверени информации и повреда на принципот на пресумпција на невиност. Дополнително, жалителот истакнува дека целокупниот судски случај станал јавен преку директно објавување на личните податоци на жалителот и детали и списи од судската постапка.

Жалителот Шпресим Реџеџи, кој во својство на обвинет за инволвираност во сообраќајна несреќа добил првостепена пресуда во Основниот суд Гостивар, во доставената жалба вели дека објавата во медиумите, вклучително и објавата во „Фокус“ била противзаконска, затоа што за неговиот случај сè уште немало конечна одлука (правосилна). Тој посочува дека таквата објава била во спротивност со принципот на презумпција на невиност, поради што смета дека медиумите однапред го прогласиле за виновен.

„Медиумите го објавија мојот случај со име и презиме и број на предмет како и сите списи на предметот и со тоа искривена и неистинита фактичка состојба, а со цел да оди на моја штета, со што ми беше нарушен личниот и семејниот интегритет, а уште полошо ми беше нарушен угледот во јавноста, затоа што мојот идентитет беше оголен до таа мера што е навлегувано и во мојот приватен живот“, вели во поднесената претставка, жалителот Реџеџи, кој меѓу другото, бара јавно извинување од медиумот, посочувајќи дека објавите во медиумот биле спротивни со Законот за заштита на лични податоци.

Жалителот, меѓу другото, посочува дека медиумите што ја објавиле сторијата била ангажирани од мајката на загинатиот полицаец, која, како што тврди, била вработена во Основниот суд Гостивар и нејзината цел била да изврши притисок врз судството.

„Јас како „обвинет“ јавно сум исмејуван од страна на медиумите со презумпција на тоа како треба да одлучи второстепениот суд, а уште повеќе што ме обвинуваат однапред за ПОТКУП, кое претставува кривично дело без докази од нивна страна, а со цел поврзување со други кривични постапки“, се наведува во поднесената претставка, во која жалителот дополнува дека, освен горенаведените наводи, во новинарската објава препознава и вршење тортура од јавен карактер, мобинг, вознемирување и дискриминација и медиумска услуга на одредени лица.

Во прилог на жалбата до Советот за етика, беа доставени и неколку документи кои се однесуваат на судскиот предмет поврзан со жалителот. Во поднесената претставка, жалителот споменува уште два медиума, кои објавиле текстови на истата тема, но со оглед

на тоа дека подносителот не ја посочи спорната содржина на овие медиуми, Советот за етика одлучи да не постапува по тие случаи.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт неделникот „Фокус“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Авторот на оспорениот текст, Валентина Вурмо, одговори на наводите на жалителот и ја отфрли жалбата како неоснована.

Вурмо смета дека текстот е напишан според сите новинарски стандарди. Појаснува дека содржината произлегла откако до редакцијата на „Фокус“ се обратил таткото на загинатиот полицаец Петар Ѓурчиновски, кој бил незадоволен од водењето на постапката за смртта на неговиот син, односно од одлуката на предметниот обвинител да не ја обжали првостепената пресуда за обвинетиот во случајот. Вурмо нагласува дека во текстот се застапени двете засегнати страни, вклучително и ставот на адвокатката на обвинетиот, без медиумот воопшто да заземе страна и да се стави во улога на суд.

Авторката на текстот вели дека презенирала извадоци од три вештачења, од кои две биле во корист на обвинетиот, а од лични податоци одлучила да го објави само неговото име и презиме.

„Тоа е јавен податок, со оглед на тоа што судењата и во прв степен се јавни, а исто така и првостепената пресуда е јавно достапна. Обвинувањето дека е навлезено во приватниот живот на обвинетиот, го отфрламе како неточно, бидејќи во овој случај адвокатката Тафа, која го застапува обвинетиот, навлегува во неговата приватност, па вели дека неговата мајка си го одзела животот“, вели во одговорот на жалбата, новинарката на „Фокус“.

Вурмо, во исто време, ги отфрла и наводите на жалителот дека во текстот имало лажни и неистините информации, зашто, како што посочува, содржината била поткрепена со изјави и ставови на двете засегнати страни. Таа дополнува дека, при пишувањето на текстот, ѝ била достапна и јавната првостепена пресуда. Потенцира дека случајот е од јавен интерес и поради зачестените сообраќајни несреќи, а во конкретниот случај се осврнала на тема кога за еден настан произлегле сосема спротивни вештачења. Авторката на текстот додава дека во ниту еден момент не се ставила во улога на суд да посочува кое вештачење е точно, а кое не.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **НЕОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека во текстот нема прекршување на Кодексот на новинарите на Македонија.

Комисијата не констатираше нарушување на личниот и семејниот углед и интегритет, неточни и непроверени информации и повреда на принципот на пресумпција на невиност.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 26 април 2022 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина. Најпрво, заклучија дека не можат и немаат право да ги утврдуваат фактите наведени во неа. Надлежност на Комисијата е единствено да утврдува дали се почитуваат етичките и професионалните стандарди во новинарскиот производ.

Комисијата, најнапред, констатира дека се работи за текст од исклучително висок јавен интерес, во случајов, за судски процес за кој има првостепена пресуда за тешка сообраќајна несреќа во која загинал млад полицаец. Авторот на текстот наметнува повеќе оправдани дилеми и прашања, кои сами по себе отвораат одредени сомнежи за потенцијални пропусти во судската постапка. Главниот фокус на новинарката се три различни вештачења за трагедијата, кои меѓусебно не се совпаѓаат и од кои две одат во полза на обвинетиот, а едно во прилог на оштетената страна, односно на семејството на загинатиот. Втората дилема на авторката е зошто обвинителот што го водел предметот одлучил да не се жали на првичната пресуда, за разлика од обвинетиот за сообраќајната несреќа.

Се работи за сериозна истражувачка сторија. Текстот е повеќестран, опфаќа бројни значајни аспекти и нуди објективна информација. Содржината се базира на хронологија од настани, сведоштва и официјални ставови на надлежни правосудни органи кои ѝ претходеа на неправосилната пресуда на Судот во Гостивар.

Текстот се темели на широк спектар извори на информации, пренесено е сведоштво на таткото на загинатиот полицаец, сведоштво на колегата на полицаецот кој бил повреден во истата несреќа, дел од сведочењето на обвинетиот во процесот, како и опсежен став на адвокатката на обвинетиот. Авторката изнесува подробна анализа на три различни вештачења за случајот, како и од наодите од обдукција на телото. Воедно, таа обезбедила ставови и од обвинителството, вклучително и за прашањето зошто не поднело жалба на пресудата. Контактиран е и друг адвокат, кој се осврнува на своите искуства со вештачењата и (не)функционалноста на Комората на вештаци. За истата тема, пренесено е мислење и на Министерството за правда.

Без да навлегува во утврдување и оценка на фактите во оспорениот текст, ниту да се впушти во правно толкување на жалбените наводи, за што и нема надлежност, Комисијата оцени дека оспорената содржина на неделникот „Фокус“ е новинарски коректна и согласно етичките стандарди. Новинарката ги испочитувала сите клучни новинарски правила, на начин што се обидела да ги провери информациите од што е можно повеќе извори и да ги контактира сите засегнати страни.

Во однос на наводите на жалителот дека е повредена пресумпцијата на невиност и дека неговото име и презиме не требало да биде објавено во текстот, Комисијата заведе став дека, во случајов, јавниот интерес надвладаеал над приватниот интерес, односно дека постојат околности во кои што јавниот интерес го оправдува објавувањето на идентитетот. Комисијата смета дека објавувањето на идентитетот на првостепено осудениот не е новинарски погрешно, особено како во случајов, кога е јасно назначено дека се работи за неправосилна пресуда, која не е конечна. Ова и од причини што судењата се јавни и отворени за медиумите, исто како и пресудите, кои се јавно достапни. Во овој контекст, Комисијата во текстот не препозна ниту елементи дека авторот сугерира вина или го прејудиира исходот на судската постапка. Сторијата е новинарски неутрална и избалансирана.

Одлуката на Комисијата да се отфрли оваа жалба како неоснована ја темели на фактот дека „Фокус“ ги испочитувал сите членови од Кодексот на новинарите, кои се во корелација со темата:

Член 1: *„Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.*

Член 4: *„Новинарот ќе го назначи изворот на информациите, но ако изворот бара да остане анонимен, новинарот ќе го заштити“.*

Член 8: *„Начинот на информирање во случаи на несреќи, елементарни непогоди, војни, семејни трагедии, болести, судски постапки мора да биде ослободен од сензационализми“.*

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува неделникот „Фокус“ (www.fokus.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

